

Pestrý mix plemen v Tlumačově

Je-li řeč o koních z Česka, myslí se jimi obvykle nádherní starokladrubští koně z Národního hřebčína Kladruby nad Labem. Ovšem kromě tohoto hřebčína patřícího kdysi habsburskému dvoru, provozuje Česká republika dodnes dva státní hřebčince, a to v českém Písku a v Tlumačově na Moravě.

text **Alexandra Lotz** foto **Lenka Gotthardová, Alexandra Lotz**

Moravský hřebčinec v Tlumačově byl založen v roce 1925, patří tak spíše k mladším zařízením svého druhu, je ale součástí tradice, která sahá hluboko do časů habsburské monarchie. Za vlády Marie Terezie byly vydány předpisy pro zakládání zemských hřebčinců, prohlídky

koní, bezplatné krytí klisen a volný prodej koní. V roce 1763 nařídila císařovna jednotné vedení chovu koní. To vedlo k rozdělení říše do menších chovatelských okrsků. Její následovník, císař Josef II., navázal na její úsilí o zkvalitnění chovu koní a v roce 1780 dal podnět ke zřízení

nových zemských hřebčinců a připouštěcích stanic. V roce 1781 se začaly budovat veřejné připouštěcí stanice také na Moravě. Počet plemenných hřebců rok od roku stoupal a v roce 1788 vznikl v Hejčíně u Olomouce hřebeční a remontní department pro Slezsko a Moravu. Do roku 1869 ležela odpovědnost za chov koní na Moravě a ve Slezsku v rukou vojenské správy, poté byl podřízen ministerstvu zemědělství.

Mnoho zachráněných hřebců

Rozpad habsburské říše a založení první Československé republiky znamenaly velký zásah do všech oblastí života, a tedy i do chovu koní a vedení zemských

hřebčinců. I přes velké ztráty se podařilo správám zemských hřebčinců udržet relativně vysoký počet plemenných hřebců. V roce 1918 byl dokumentován tento stav: 90 oldenburských a východofríských koní, 79 anglických polokrevníků, 48 arabských koní, 17 anglonormanských koní, 14 anglických plnokrevníků, 4 norfolští hřebci, 4 lipicáni, 1 hannoverský kůň a 1 americký klusák. Mezi 112 chladnokrevními hřebci bylo 83 belgických a 23 norických koní. Protože správci zemských hřebčinců nebyli českými státními příslušníky, vrátili se zpět do Rakouska. Ministerstvo zemědělství pak nově obsadilo jejich místa českými zástupci.

Již od roku 1921 se zaobírali vedoucí zástupci ministerstva zemědělství myšlenkou založit pro Moravu a Slezsko větší státní hřebčinec. V roce 1923 se podařilo získat z bývalého majetku hraběnky Baltazzi část pozemku v Tlumačově. Pro tuto lokalitu hovořila centrální poloha uprostřed Moravy, existující napojení na dvoukolejnou železniční trať a dobré předpoklady pro úpravu stávajících nemovitostí. Bylo rozhodnuto o spojení hřebčinců Hodonín a Hejčín do jednoho nového zemského hřebčince v Tlumačově.

Zachovalý velkostatek zahrnoval pět

zbylých dvorů a polnosti o ploše 523,56 ha, z toho 43 ha lesa. S rekonstrukcí budovy se začalo v roce 1924 a již v roce 1925 se mohli hřebci a zaměstnanci z Hodonína nastěhovat do nového domova. 133 hřebců bylo ustájeno ve stájích zemského hřebčince, dalších 193 na smluvních stanicích v zemi

Státní chov chladnokrevníků

V roce 1930 přidělilo československé ministerstvo zemědělství státnímu hřebčinci devět belgických klisen, které byly předtím v Národním hřebčíně Kladruby nad Labem využívány ve spojení se samcem osla pro chov mul. To byl začátek státního hřebčince chladnokrevníků v Tlumačově. Cílem byl odchov vlastních státních plemenných zvířat a ukončení dovozů z Belgie. Po počátečních úspěších a stavu kolem 50 mateřských klisen utrpěl hřebčinec na začátku 40. let minulého století během druhé světové války enormní ztráty. Přechod fronty přežilo pouhých šest plemenných klisen, které byly umístěny u chovatelů z okolí. Zpočátku byl hřebčinec znovu vybudován, ale kvůli klesajícímu počtu koní a jejich omezenému použití v běžné zemědělské praxi klesal i význam hřebčince s chovem chladnokrevníků, až

byl nakonec v šedesátých letech zrušen.

Tlumačov se věnuje také chovu teplokrevníků a každoročně odchovává jednu skupinu hřebců.

Pohled do dvora udržovaného Zemského hřebčince, který se neustále renovuje a modernizuje.

Hlavní portál Zemského hřebčince, který od roku 1991 opět samoobhospodařuje téměř 300 hektarů.

Kontakt

Zemský Hřebčinec Tlumačov s.p.o.
Adresa: CZ - 76362 Tlumačov, Dolní 115
Tel. +420 576 771 710
E-Mail: info@hrebcecinetlumačov.cz
www.hrebcecinetlumačov.cz

Legendární jezdecké dny

Tlumačov se záhy stal střediskem chovu koní na Moravě. Legendární jsou «jezdecké dny» z doby první republiky. Hřebci byli předváděni na ruce, ve spřežení, v sulkách, pod sedlem, v rovinových a překážkových dostizích, v loveckých jízdách, ve skocích a čtverylkách. Jezdecké dny sloužily zároveň jako výkonnostní zkoušky. V tisku se na ně pěla velká chvála: «Snad nejlépe se to podařilo v Tlumačově, kde se v tento den schází několikatisícová obec chovatelů koní, aby znovu uviděla hřebce ze svých stanic a přihlížela jejich výkonům. Je to slavnost ve znamení líbivého zjevu, bujné síly a temperamentního pohybu nejkrásnějších představitelů rázů a plemen koní z celé země a zároveň radostná manifestace těch, kteří se o plemeníky starají, opatřují je, vychovávají, pečují o ně, cvičí je a k jejich výkonům připravují, a těch, kteří jich v chovu používají.»

Tlumačov 25 zaměstnanců a kolem 140 koní, mezi nimi také deset teplokrevných klisen, které rodí každý rok sedm nebo osm hříbat. Ta jsou pak odchována společně s hřebečky zakoupenými ze zemského chovu. Koně ve třech letech začínají s jezdeckým výcvikem, absolvují výkonnostní zkoušku a pak jdou buď na chov nebo na prodej.

Tlumačov je vedle Písku jednou z dvou hlavních stanic pro výkonnostní zkoušky v České republice. Několikrát do roka otevírá hřebčinec své brány pro chovatelské akce. Od roku 1990 pokračuje tradice «jezdeckých dnů» v podobě «chovatelského dne» s pestrým diváckým programem na nádvoří hřebčince. V obytném domě ředitele z 20. let minulého

V roce 1965 došlo ke sloučení podniku s místním zemědělským družstvem, a tím se několikanásobně zvětšila jeho celková výměra. Po roce 1991 začal Tlumačov opět se samostatným hospodařením na celkem 280 hektarech s centrálním dvorem a dvěma dalšími dvory.

Současnost Tlumačova

Dnes je Tlumačov klasickým zemským hřebčincem. Hřebci jsou nabízeni pro přirozenou plemenitbu a inseminaci. V chovu sportovních koní se využívá velký počet pronajatých hřebců z Německa a Nizozemska, kteří český chov teplokrevníků zásobují aktuálně žádanými mezinárodními pokrevními liniemi. Katalog hřebců zahrnuje dále zástupce několika speciálních plemen, jako jsou starokladrubští a huculští koně. Hlavním zaměřením zůstávají i nadále chladnokrevníci. Chovatelé mají k dispozici 40 těchto sympatických kolosů. Celkem má

století se plánuje výstava, která má informovat o historii hřebčince a chovu koní na Moravě.

Chovu chladnokrevníků se v Tlumačově věnuje stejná péče jako kdysi.
Zaměstnanec hřebčince v moravském kroji předvádějící dva hřebce během «chovatelského dne».

K práci zrození: Během «chovatelského dne» musejí plemenní hřebci předvést své kvality mimo jiné i při přibližování dřeva. (Foto: Tatjana Havlíčková)

V Tlumačově mají chovatelé k dispozici nejméně 40 chladnokrevných hřebců.

Markon (vpravo) svůj původ nezapře: Chov tlumačovských chladnokrevníků vychází z belgických chladnokrevníků.

